

فرهنگ نام‌ها و فیلم‌های موسیقی‌سازان سینمای ایران (۱۳۷۲ - ۱۳۵۸) قسمت اول
بخش دوم؛ موسیقی در سینمای بعد از انقلاب

موسیقی‌سازان سینمای ایران

جبار آذین

هنر - صنعت سینما مانند سایر هنرها در ۳۰ سال اخیر تغییرات کمی و کیفی فراوان به خود دیده است. تحولات کیفی و محتوایی بیش از تغییرات کمی و فنی توانسته سینمای ایران را با مفاهیم ارزشی و اخلاقی عجین کند و در همین راستا هنر موسیقی و به‌ویژه موسیقی فیلم، متناسب با مضامین ارزشی و محتوای انسانی تعدادی از فیلم‌ها، قادر شده تا قابلیت‌های خود را بسیار بیش‌تر از گذشته به رخ بکشد. در سال‌های بعد از انقلاب اسلامی ده‌ها آهنگساز حرفه‌ای با هدف ساخت موسیقی متن فیلم‌های ایرانی به سینما پیوسته‌اند و از میان این جماعت چند تنی هم خوشی درخشیده و جوایزی را از جشنواره‌های مختلف از آن خود کرده‌اند. فیلم‌های دفاع مقدس و آثار اجتماعی / مذهبی موفق‌ترین و کیفی‌ترین موسیقی‌های سینمای ایران را در خود جای داده‌اند؛ فیلم‌هایی مانند «بلمی به سوی ساحل»، «دیده‌بان»، «مهاجر»، «از کرخه تا راین» و ... از آن جمله‌اند. موسیقیدانان بسیاری در سال‌های اخیر شانس خود را در سینما آزموده‌اند که از بین تمام آن‌ها فقط حرفه‌ای‌ها و کسانی که توانسته‌اند با تغییرات اجتماعی پس از انقلاب خود را هماهنگ کنند موفق به حضور مستمر و خلق آثار ارزشمند شدند. از آن‌جا که در سینمای ایران همه نوع فیلم تولید می‌شود، صرف‌نظر از گونه‌هایی که به آن تعلق دارند، ضعیف و قوی بودن ساختار سینمایی و قصه‌های ملموس یا غیرواقعی آن‌ها در انتخاب آهنگساز، موسیقی و تأثیر اجتماعی فیلم‌ها بسیار مؤثر بوده است. فیلم‌های فراوانی در سینمای ایران سراغ داریم که تنها امتیاز آن‌ها را موسیقی شان می‌دانند و هم‌چنین فیلم‌هایی که موسیقی ضعیف به ساختار هنری شان لطمه زده است. جدا از موسیقی‌سازان فعلی سینما، سه گروه دیگر هم برای سینما موسیقی ساخته‌اند:

- ۱- هنرمندانی که در سال‌های قبل از انقلاب برای فیلم‌های ایرانی موسیقی می‌ساختند و اکنون در میان ما نیستند؛ مانند مرحوم «مرتضی حنانه».
 - ۲- آهنگسازانی که بعد از ساختن موسیقی یکی - دو فیلم خارج‌نشینانه را به‌مانند در ایران اسلامی ترجیح دادند؛ مانند «منصور تهرانی»، «مجتبی میرزاده» و ...
 - ۳- هنرمندان مستعدی که با ساختن موسیقی خوب برای چند فیلم مطرح، بدون هیچ دلیل روشنی و ادای هیچ توضیح و علتی، کار موسیقی‌سازی برای سینما را رها کردند؛ کسانی مانند «محسن نفر»، «کریم گوگردچی» و ...
- در حال حاضر موسیقی‌سازان حرفه‌ای و خوشفکری مانند «مجید انتظامی»، کامبیز روشن‌روان، ناصر چشم‌آذر، سیدمحمد میرزمانی» و ... برای فیلم‌های ایرانی موسیقی می‌سازند. اغلب این هنرمندان هر گاه برای آثار با محتوا و خوب موسیقی ساختند، جلوه کردند. نگاهی به کارنامه‌ی آن‌ها از زاویه‌ی مبتنی بر آمار، یک فرهنگ خواندنی کوچک برای علاقه‌مندان خواهد بود.

آثارش ارزشمند و در زمینه‌ی موسیقی فیلم مثال‌زدنی‌اند. کارهای سینمایی او به این قرارند:

سفر سنگ، چشم شیشه‌یی، مدرسه‌ی رجبی، دو نفر و نصفی، روز واقعه، ضربه‌ی آخر، دل و دشنه، حمله به اچ ۳، راه افتخار، رابطه‌ی پنهانی، طعمه، گریز، راز خنجر، آرزوی بزرگ، ارنیه، دو فیلم با یک بلیت، کانی‌مانگا، ترون، هراس، بحران، زرد قناری، بای‌سیکل‌ران، آخرین پرواز، شب بیست‌ونهم، راز کوکب، اُ منقی، در آرزوی ازدواج، ایلیس، آتش پنهان، لوینار، پوتین، وصل نیکان، تبعیدی‌ها، ناصرالدین‌شاه آکتور سینما، مرد ناتمام، از کرخه تا راین، سوءظن، آذرخش، زیر آسمان، بدل، سه مرد عامی، آخرین خون، آفتاب‌نشین‌ها، در محاصره، خط قرمز، پرونده، ستاتور، سردار جنگل، عقاب‌ها، تفنگ شکسته، گردباد، پلاک، دزد و نویسنده، گذرگاه، دستفروش، مأموریت، دبیرستان و ...

ناصر چشم‌آذر؛ ای ایران، ای مرز پر گهر...

«ناصر چشم‌آذر» متولد ۱۳۲۹ تهران و فارغ‌التحصیل دوره‌ی موسیقی فیلم از کارگاه آزاد موسیقی در «دیک گروه» آمریکاست.

مجید انتظامی؛ از ایران تا آلمان، از کرخه تا راین

«مجید انتظامی» متولد ۱۳۲۶ تهران و فارغ‌التحصیل کنسرواتوار برلین است. در سال ۱۳۵۳ پس از پایان تحصیلات موسیقی از آلمان به ایران بازگشت و با ارکستر سمفونیک ایران همکاری کرد و از سال ۱۳۵۹ با ساختن موسیقی فیلم نقاشی متحرک «زال و سیمرغ» به آهنگسازی برای فیلم پرداخت. مجید انتظامی از مطرح‌ترین و پرکارترین موسیقی‌سازان سینمای پس از انقلاب است و تعدادی از

غبار، خواستگاری، زمان از دست رفته، مرگ پلنگ، شب دهم، افسانه‌ی آه، بازگشت قهرمان، آوای دریا، موج توفان، سفیر، تانوره، دیار عاشقان، گل‌های داوودی، دوله‌تو، بی‌بی چلچله، عاشق کوچک، پدربزرگ، گمشده، جاده‌های سرد، زیر باران، رابطه، بگذار زندگی کنم، مسافر، ملکوت، مرثیه، برنج خونین، قصه‌ی زندگی و ...

سعید شهرام؛ پرواز را به خاطر بسپار!

آهنگسازی برای فیلم‌های مخترع (۲۰۰۱)، دادستان، ساده‌لوح، دو نیمه‌ی سیب، پرواز را به خاطر بسپار، راه و بیراه، مهاجران، نوروی سکه، آبادانی‌ها، ایلیا، آن‌ها هیچ کس را دوست ندارند، من زمین را دوست دارم، پرتگاه، نیش، صخره‌ی همیشه سبز و گرداب سکندر از آثار بیادماندنی این هنرمند است.

سیدمحمد میرزمانی بافقی و موسیقی عرفانی و دینی

«سیدمحمد میرزمانی» با ساخت موسیقی فیلم مطرح دیده‌بان، استعداد خوب خود را نمایاند. او در این فیلم با موسیقی عرفانی، مضمون عمیق و مؤثر فیلم را به تماشاگر منتقل ساخت. میرزمانی علاوه بر آثار سینمایی، در زمینه‌ی موسیقی‌سازی برای برنامه‌های تلویزیونی هم فعال است. فیلم‌هایی که او برایشان موسیقی ساخته عبارت‌اند از:

دیدمان، عبور، الماس بنفش، صنوبرهای سوزان، تا مرز دیدار، ۵۳ نفر، تابستان ۵۸، تویی که نمی‌شناختمت، عشق من شهر من، ندونن طلا، تونل، مام‌عسل، ایوب پیامبر، سید یال، دست‌نوشته‌ها و ...
ادامه دارد

او از سال ۱۳۵۲ با ساختن موسیقی فیلم کوتاه «پرواز با کایت» به گروه موسیقی‌سازان سینما پیوست. کارهای سینمایی او عبارت‌اند از:

رنگ‌ها، آب، منم می‌تونم، بر فراز آسمان‌ها، بهداشت دندان، گالان، ای ایران، تماس، زیر بام‌های شهر، هامون، بانو، انفجار در اتاق عمل، دیگه چه خبر، جیب‌برها به بهشت نمی‌روند، دره‌ی شاپرک‌ها، تاواریش، بازیچه، پادزهر، چشم شیطان، بلندی‌های صفر، کمینگاه، زمزمه، شیرک، شناسایی، محموله، جمیل، طوبی، لنگرگاه، دلار، سفر عشق، شکار خاموش، سفر جادویی، شهر خاکستری، باغ بلور، تاراج، سمندر، اجاره‌نشین‌ها و ...

کامبیز روشن‌روان؛ موسیقی‌ساز فیلم‌های ملودرام

«کامبیز روشن‌روان» متولد ۱۳۲۸ تهران و فارغ‌التحصیل هنرستان عالی موسیقی، رشته‌ی موسیقی از دانشگاه تهران و رشته‌ی آهنگسازی از دانشگاه کالیفرنیا جنوبی در سال ۱۳۵۰ است. او از سال ۱۳۵۱ آهنگسازی برای فیلم را با ساختن موسیقی متن فیلم کوتاه «پسرک چشم آبی» شروع کرد. بیش‌تر آثاری که او برای آن‌ها موسیقی متن ساخته است مضمون خانوادگی دارند. کارنامه‌ی سینمایی کامبیز روشن‌روان به شرح زیر است: گوسفند قربانی، با من حرف بزن، در آبی آسمان در سپیدی پرنده، زنگ انشا، همسر، چشم‌هایم برای تو، خواستگاری، دخترم سحر، روزهای بلند انتظار، پرواز در نهایت، شقایق، هور در آتش، محکومین، شکوه زندگی، پرنده‌ی کوچک خوشبختی، سرزمین آرزوها، گل مریم، سایه‌های غم، افسون، آخرین لحظه، تپش، فانی، دل‌نمک، ریحانه، بچه‌های طلاق، عبور از